

دارالفنون

ادبیات و فلسفه

فلسفه، اجتماعیات، تاریخ، جغرافیا، ادبیات

ایکی آیدہ بر نشر اولنور

مندرجات:

- سکزنجی عصرده عراق تورکجه سی [نجیب عاصم]
اجتماعیات : معاصر حیات و بویوک آداملر [محمد عزت]
فاتح سلطان محمدک فرمانلری [احمد رفیق]
اسکی تورکستان خلق ادبیاتی [کوپرلی زاده احمد جمال]
استانبولی ایلك محاصره ایدن تورکلر [یوسف بهجت]
ایکی اثر فلسفه سی مناسبتیلہ [محمد امین]

استانبول — مطبعه عامره

۱۳۳۹ — ۱۹۲۳

اجتماعیات ، معاصر حیات و بویوک آدملر

ارپونجی مقاله (۱)

معاصر حیات و بویوک آدملر (مابعد)

۹۰ فیستوفهلهس : بونقطهده عالم افندیی طانییورم ! سز
دوقونمادیغکیزی فرسخلرله اوزاقده ظن ایدرسکیز، احاطه
ایدهمدیککیز سزک ایچون معدومدر ، حسابلامادیغکیز
شی سزه یا کلش کوزوکور ، طارتمادیغکیزی ثقلتسز عد
ایدرسکیز ، پاره حالنده میدانده قونمادیغکیزی ایسه
اعتبارسز صائیر-کیز .

غوتنه - فاوست - ایکنجی قسم

مهم نقطه لری کوزدن قاجیرمق احتمالی اولمقسزین دینه بیلیرکه معاصر مدنیتک و حیاتک
بیز و صفلری علم ، صنایع Industrie وده موقراسیدر .

صنایع ایچون شبهه قابل دکلدر . فابریقه اشیاسی آنجق صوک عصرده غربده عظیم
برتنوع ، تکثیر و اهمیت ابراز ایدیور . بواشیانکده ماهیتی هندسی شکلدرده اولماسی ،
علمک تطبیقاتی سایه سنده وجوده کلهسی وهرکون بر آز دها تکمیل ایتمه سیدر . وحشی
نظرنده ، حتی شرقلی نظرنده غربلینک تفوقی سلاحلرک ، آلترک تفوقندن عبارتدر .

« علم » ک معاصر حیاتک اهمیتلی عناصرندن بری اولدینی قولایلقله انکار اولنه ماز .
آلمان اجتماعیاتچیسی بارت روما و یونان مدنیتله معاصر حیاتک فرقنی « علم » ده کورویور [۲].
واقعا علمی ضرب مدنیتک قارق وصفی عد ایتک ادعاسنه قارشى دیگر محیطلرده ده علمه
محبت و حرمت کوستریلدیکی ، حتی چینده بیله اولسه آرانیلیماسی توصیه اولوندینی اعتراضی
ایلری سوروله بیلیر . لکن معاصر حیاتده علمک سائر زمانک علومنه تفوق ایتیش اولماسی
ساده تطبیقاتله قناعت ایتیهوب دها زیاده دوغروندن دوغرویه مادی بر منفعتله علاقه دار

[۱] رنجی مقاله یازیلالبدنبری برسنه ، ایکنجی مقاله نك نشرندن اعتباراً بدی آیدن فضله
زمان کچدی . بومدت طرفنده اوجونجی مقاله ایچون اولجه تاصارلامش اولدینم شکلی تعدیل ایتک
لزامنی حس ایتماک قابل دکلدی . تأمین وضوح ایچون فکرلرک ترتیبده وقوه کتیریلن تعدیلات
یوزندن اجتنافی ممکن اولمایان بعض تکررلرک مسامحه ایله کورولماسنی رجا ایدرم .

[۲] بشرتک اخلاقی ترقیسی ، عنوانیله علمی فلسفه مجموعه سنک ۲۲ نجی جلدنده صیفه ۹۱

الخ .. ده مندرج مقاله سنده .

اولمایان بر مصراق ایله و بر نفحص شوقی ایله چالیشما-سندندر . دیگر مدنیتلرده اکسیک اولان فکر حریتی، یعنی علمی تحریرت قبل اولارق موضوع هیچ بر قیده تابع طو تو لماسی، اک مقدس ساحه لره قدر تجسس نظرینی توجیه ایده بیلیمک صلاحیتی بو کونکی حیاتک شعارلرندن بریدر . بو کون ، حتی کافر اولمق تهلمکه سی بیله بزی علمله اشتغالدن منع ایده مه یور .

ده موقراسی به کله لم . بونی ده معاصر حیاته عا ئد وصفلردن بری عد ایتمه کله یا کیلما یز . یونان قدیم ورو ماده ده موقراسی تام دکلدی . چونکه دیگر فرقلردن صرف نظر اولاسارت وار ایدی . بوندن باشقه قدیم جمهوریتلرده ده موقراسینک تمنای « مدینه » تشکیل ایدردی . معاصرده ده موقراسینک اساسی ایسه « فرد » در ، حقوق اعتباریله بر برلرینه مساوی عد و اعتبار اولنان معنوی شخصلردر [۳] . بزده ده موقراسینک اسلامک ایلاک دورلرینه رجوعدن عبارت اولدیغنی ظن ایدنلرده عینی سبیلردن یا کیلیورلر . علم ، ده موقراسی و صنایع معاصر حیاته عا ئد بو اوج واقعنه ک بو یوک آدم لر حقنده کی تلقیلریمزه تأثیری نه در ؛ بو سؤاله جواباً ایلاک ایکی مقاله ده شو نقطه لری تثبیت ایله مش بولونیورز :

اولا علم (بالخاصه اجتماعیات) جمعیتی و جمعیت داخلنده بو یوک آدم لری کندینه تدقیق موضوعی اتخاذ ایده بیلیر . اوزمان ، معینیت مبدآنه صادق هر هانجی بر تفکر کبی بو یوک آدمک آدملقنه اهمیت و یرمک و بو یوکلکنی کوزدن قاجیرمق تهلمکه سینه معروضدر . (برنجی مقاله)

ثانیاً علم ، جمعیت داخلنده معطاً برواقعه در . بو کونکی انسانیت سزاده علمله دوشونه بر ، عینی زمانده علمله ایشله یور . اجتماعی حادثات سلسله لرینک بر بری اوزرینه تأثیر و عکس تأثیرینی قبول ایدن اجتماعیات ، علمک ده ، بر جمعیت داخلنده موجود اولماسی اعتباریله ، بو یوک آدم لره باقیمز اوزرینه تأثیر ایده بیله چکنی تصدیقه مجبوردر . فیلسوف بو ترو دیورکه : « تاریخک قهرمانلری تاریخی و اجتماعی تسمیه اولنان قانونلری بیلمز لر ، بلکه ده بالذات بوجه التلری اونلرک قهرمانلقلرینک بر بارچه سیدر . » واقعا علم ساحه سنده ده بو یوک آدم بیتیشور . آنجق بوساحه ده میدان کلن بو یوک آدم دین ، اخلاق ، فلسفه ، بدایع ساحه سنده بیتیشن داهیدن بر نقطه ده فرقلی : عالم ایله جاهل آراسنده درجه فرقلری وار ؛ کوزل ایله چیرکین ، ایمانی ایله ایمانسز ، فضیلتلی ایله فضیلتسز آراسنده ایسه کیت دکل کیفیت ، ماهیت فرقی وار . علمک خارقه لرینه عطف ایله دیکمز اهمیت ، بوتون دقتیزک اونقطه ده تمرکز ایتمه سی یوزندن دیگر هر هانکی بر بشری خارقه نک و اونک بدعتک ده علی العاده انسانلردن آنجق اولچولمه سی ممکن ولان بر درجه فرقیله آیرلمدیغنی طنه تمایل ایدیورز . بونک نتیجه سی اولارق بودرجه فرقتدن ، کی بر نسبتدن عبارت عد اولنان بشری بو یوکلکک ،

دهانك ، علمي ، معيقله ، رياضي دستورلرله ، بوكون دكلسه بيله يارين تدقيق اولانه بيله چكي قناعتي دوغوبور . فضيلت ايله رزيلت آراسنده ، ضربت ومسئوليت نقطه لرنده وضع ايله مك ايسنه ديكمن درجه فرقلري ده علمه ياشاديني قدر علمه وشونن بوكونكي جمعيتك روي نايالرينك تجلید بدير (ايكنجی مقاله) .
ثالثاً ده موقراسي ايلك آدنده مطلق حكم دارلغك كيني صلاحيتني كمى بر بودجه ايله تحديد ايدرك بويوكاكي رياضي ضرورته تابع اولان رقلره ارجاع ايله ديكي كي وسطى صنف اولان بورژوا صنفك ووسطى انسان اولان قايىلرك فوقنه وامتياز لرينه اهميت عطف ايدرك انسانلقدده مشترك و باء عليه معشرى اولان وسطك خارجنده ، فوقنده ، هر درلو اولچو ومقاييسه دن مستغنى ومتره بر بويوكلك تلقيسنه بالواسطه مخالفت ايدرك (ايكنجی مقاله) .

صورت عموميه ده انسانلرك و خاصه بويوك آدملرك قيمتلىرى تقدير ايتنديكمنر ائنده كيني اولان يرينه كمى بي اقامه ايتك تمايلي بوقدر آشكار ايكن عيني قيمتلك ايضاحنده ده كيني (بشرى) اولان يرينه كمى اولانى (جمعيتى) ترجيح ايله مكللكمنر طبعيدر . دورقه يمك اجتماعيات ، هيچ اولمازسه « اجتماعى ايش بولومى » عنوانلى اثرنده كي سكلنده ، volume و densité مفهوملرينه عطف ايله ديكي اهميت جهتمدن بر « كميت اجتماعياتى » در . فى الواقع بو متفكر بشرى جمعيتلرده ترقى يعنى « كيفيتلك (بشرى نقطه نظر دن اخلاقك ، سعادتك ...) انكشافى » مسئله سنى حلدن امتناع ايتمش ، اونك يرينه تاريخك الك عمومى قانونى اولارق كميتلك (جمعيتلك حجمك) آرماسنى قبول ايله مشدر [۴] . بواعبارله دورقه يمك اجتماعى فلسفه سى بوكونكي جمعيت تمايللرينك صادق بر معكسيدر . دورقه يم بشريتك بوتون تاريخنده يكانه آرتان كيفيتك جمعيتلك حجمى كيتندن عبارت اولديغنى قبول ايدىيور ، ديكر بر افاده ايله يكانه آفاقى اوله رق قابل مشاهده ترقينك رقلرك رياده لشمه سندن عبارت اولديغنى سويله يور . بويله دوشونن بر متفكر ضرورى اولارق بوتون بشرى كيفيتلك ، بويوكلكلرك ده اجتماعى كيتدن نشأت ايتمكد واوندن عبارت قالمقده اولديغنى تصديق ايدرك جكدركه بوفكر ده موقراسى جريانلرينك مجرد برلسانه افاده سندن باشقه برشى دكلدر .

اسكيدن معبودك اراده سى وياهره انكى فوق البشر برغايه نامه وضع اولنان قانونلرى بوكونكى ده موقرات جمعيتلر « اكثريت » حقنه استناداً تبديل ويا ادامه ايدىيورلر . حالبوكه انسانلرك طويلانمه سندن ، كميت ارانه ايله ملرندن ار كنده سجده ايله مكه مجبور بولندقلرى بر كيفيتك نشأت ايله ديكي فكرى ايجمز . برچوقلرينه نه قدر بدبى كوزو كورسه كوزو كسون ، تاريخ بزه ارانه ايدىيوركه بونقطه ده هر زمان آرا اتفاق ايتمه مشدر . قديم

[۴] مراجعت : آنه سوسىولوژيك جلد ۴ صيفه ۱۲۸ - ۱۲۹ و ۵۸۲ و فرانسز فلسفه جمعيتى

آئنه لیلر حقنده هر برینک یالکیز باشنه قورناز برتیلکی اولدیغنی فقط بر آرایه کلنجه بر قویون سوروی تشکیل ایله دکلرینی سولونک سویله دیکی مرویدر ، بویوک فرد دریق جنرال لریله آری آری قونوشدینی وقت اونلرک عقللی آدملر اولدیغنی فقط حرب شوراسی حالنده طوپلان دقلری وقت قویون باشندن فرقسز بولندقلرینی ادعا ایدردی [۵]. اکثریته کلنجه اونک دائماً حائر قیمت اولمادیغنی کوروپورز : اسکی جرمن حقوقنه نظراً جماعتک قرارلرینه موافقت رأی ویرمامش اولانلر اوقرارلره اتباعه مجبور دکلدیله ؛ اسکی لهستان مجلسنده ، آمریقاده ایروکوالرک عشیرت مجلسنده ، ۱۶ نجی عصره قدر آراغون قورته سنده اکثریتله رأی ویرمک اصولی اولمادیغنی ، اتفاق آرا ایله اتخاذ ایدیلمه یین قرارلرک مقبول بولمادیغنی اوکروه نیورز .

اقلیتک اکثریتک رأینه اتباعه مجبور اولدیغنی پرنسیپی : فردی رأیلرک مطلق و کیفی لذاته و بذاته قیمتک اضافی و محض کمی معناده بر وحدته ارجاع اولمادیغنی افاده ایدر . هر فردی بر عدد اولارق طانیان و هیچ بر فردی بر عددن فضله طانیان بوده موقرات طرزنده سویه لرک برلشدیریلمه سی - بناءً علیه بویوک کلک انکاری دکلسمده اهمالی - زمانمزه خاص حسابجیلرک تجلیلرندن بریدر [۶] : عددلرله عبارت کوردلر انسانلر ، عددلرک آنمسانلرله عبارت اولاره بشری حیاتک نظامی ، عددلرله تغیر ایدره فردیه فائیه اجتماعی اراده ، ایشته بوکونکی حیاتک علم وده موقراسی محصولی اولان اساسلری !

*
* *

صنایعک ایجاباتی ده موقراسینک ایجاباتی ، علمک نتایجنی تقویه ایدر . معاصرده موقرات دولتلرک اساسلی عهده لرندن بری شودر :

قانونه مضمورنده هرکس مساببر .

معاصر حیاتک صنایعی ایسه هوبسونک دستوری موجبجه ، شونتیه یه وارییور :

ماکنه مضمورنده هرکس مساببر . [۷]

(۵) زیمهل Grundfragen der Soziologie ضمیمه ۴۱-۴۲ و Soziologie, Untersuchun

gen über die Formen der Vergesellschaftung ایکنجی طبعه کوره صحیفه ۴۱۶ الخ ..

(۶) زیمهل Philosophie des Geldes اوچنجی طبعه کوره صحیفه ۴۹۸-۴۹۹

(۷) Hobson عطفاً تونیس : Archiv f. Systematische philosophie سنه ۱۸۹۵ ،

شمدی بو حقیقی لایقيله ایضاح ایدہ بیلیمک ایچون بو کونکی اقتصادی فعالیتی قیصہ جہ کوزدن کچیرمکلکمز لازم کلیور .

بو کونکی اقتصادی فعالیت مفروط برایش بولومنه مستند . بوایش بولومنک اجتماعی نتیجہ لرینی دوشونن متفکرلر هر زمان پد، ممنون کوزو کمه مشلردر . نه اغه لس ایش بولومنده ایلک آتیلان آدیمک ، شهر ایلہ کویک Campagne تقریقنک زراعتله اشتغال ایدن خلقی بیکلر جہ سنہ ایچون حیوانلاشمغه محکوم قیلمش اولماسندن شکایت ایدر :

ایش بولومی ، انسانک بولومی دیمکدر . بر شعبه فعالیتک انکشافی ایچون بدن و روحک دیگر قابلیتلی فدا اولونوبور . واقعا هه غل و دورقهیم بی اجتماعی ایش بولومنه قصیده خوانلق ایدنلرند وار . بونلر ادعا ایدیورلرکه انسانک غایه سی سطح اوزرنده یاییلمقدن عبارتدر دینه من . بشری فعالیتک بر نقطه سنده درینلشمکده او درجه ده مشروعدر ، بر خصوصی مسلاک ایدینه کیمسه انسانلق درجه سنجہ سقوط ایتمش دکل بلدکه اصل او زمان حقیقی انسانلغی اکتساب ایتشد [۸] . یعنی تفسیر ایدہ رک دیه لم که بوفکره کوره اصل او زمان انسان حقیقی بویوکلکه ایریشمش اولور .

بو مطالعه بی مناقشه یه لزوم یوقدر . یالکزشو نقطه یه دقت ایدہ لم : بو باقیشتک معاصر حیانتک تمایلی تماماً افاده ایلدیکنی سویله مک ممکن دکلدر . چونکه واقعات کوستریورکه یوکونکی حیات اختصاص سزلقدن عبارت اختصاصلره بویوک بر موقع ویریور . دینه بیلیرکه غرب جمعیتلرنده اختصاص ساحه سی صورت عمومیه ده وسطی صنفلر ، بورژوا ایچوند . کرک آشاغی کرک یوقاری طبقه دن بر اختصاص پیدا ایدنلرده ایستهر ایسته من بو وسطی صنفه داخل اولورلر ، بورژوالاشیرلر . یوقاری طبقه بی یعنی موند Monde آدملرینی کوز اوکنه کتیریرسه ک مسلاکی اختصاص حیانتک ضدینی دوشونمکلکمز لازمدر (۹) . موندن اولان ، کبار محافله منسوب اولان کیمسه لرک اختصاصلری اولابیلیر ، فقط بو محفلره ، « سالونلره » آدیملرینی آتدقلری آندہ او اختصاص کسوه سفدن تجرد ایتمش اونالری لازم کلیر . بزده جمعیت Société حیانی تسمیه ایدیلن بویاشایش ، زیممه لکده پک شایان حیرت برتحلیل ایلہ اطرافلیجہ اوانه ایلہ دیکی کبی بر « جمعیت اویونندن ، صبیعه سندن ، باشقه برشی دکلدر . اوراده شخصیتک آفاق اهمیتنی تشکیل ایدن عناصردن هیچ بری

[۸] Schmoller- Principes d'Economie politique فرانسز جہ ترجمه سی ، ایکنجی جلد

صحیفه ۳۵۶ و ۳۵۸ و دورقهیم ، اجتماعی ایش بولومی ، ایکنجی طبیی ، صحیفه ۳۹۸ الخ ..

[۹] فرانسز فلسفه جمعیتک نشر ایلہ دیکی لفته موند کله سنه باقیکنز .

ظاهر اولما مالیدر: زنگینلک و اجتماعی موقع، علم و شهرت، استثنائی استعدادلر و خدمتلرک بوجہیت حیاتندہ هیچ بررولی یوقدر [۱۰]. اورادہ حاضر بولانلر صانیگہ مساوی برلر . غرب جمعیتک یوکسک طبقہ سنی تشکیل ایدن بو اختصاص سز مساویلر ایش بولومنه مستند بویوک صنایعک میدانہ قویدینی بویوک سرمایہ اصحابندن واونلرلہ برابر یورون سیاستلردن، قادینلردن و اومحیطہ ہرہانکی بر صورتلہ منتسب اولانلردن عبارتدر . فقط اختصاص سزلق اختصاصی سادہ جمعیتک یوکسک طبقہ لرینہ خاص دکلدر، بلکہ عینی درجہ دہ، جمعیتک اک آشاغی طبقہ سندنہ، عملہ صنفندہ کندی تأثیرینی ارانہ ایتیمکدہ در : صورت عمومیہ دہ دینہ بیلیرکہ ما کنہ استحصال اتندہ کی ایش بولومی عملہ آردہ سندنہ اختصاص آرتماسنی دکل آز الماسنی ایجاب ایتدیر بیور، و بویلہ جہ جمعیتک اک یوکسک طبقہ سندنہ اولدینی قدر اک آشاغی طبقہ سندنہ اختصاص سز مساویلر میدانہ کلش اولویور . تونینس شو مطالعہ دہ در: ما کنہ قارشیسندنہ ایش بولومی (یعنی اختصاص) اورتادن غایب اولویور . ما کنہ ک تسخینی، تنظیمی، نظارتی، تمیزلہ نمسی، خلاصہ استعمالی واقعا سعی تسجیہ ایدیہ بیلیر سہ دہ بوسعی، مہیتی اعتباریہ عمومی، کیفیتنہ محروم بر سعیدر . کندیسنی مفقود اولدینی تقدیردہ عضلی قوتلرلہ کورولمہ سی ایجاب ایدن مساعی بی طبیعت قوتلرینہ کور دیرن ما کنہ لرک استعمال اولونماسنک نتیجہ سی : مختلف عضلی استعدادلرہ متوقف سعیلری مساوی بشیرمک اولدینی شہہ سزدو . دیگر طرفدن حرکاتدہ بویوک بر دقت و اہتمامہ محتاج اولان سعیلری دہ در عہدہ ایلہ بن ماکنہ صنایعک، خدمتندہ کی ایشجیلری عینی سویہ یہ ارجاع ایلہ دیکی محققدر . . ما کینہ سعینک ایشجیدن طلب ایلہ دیکی اوصاف دار بر محاکمہ ایلہ اہتمام، دقت، انتظام و صبر کی ہر کسک قابلیت داخلندہ اولان شیلردر . تونینسک بوندن چیقاردینی نتیجہ شودر :

ما کنہ استحصال اتنک تحلیل ایدیجی، تقسیم ایدیجی، طاغیتیجی فعالیت یوزندن صنایع صنعت سزلکہ منجر اولویور [۱۱]. صنایعک اک یوکسک درجہ سندنہ ایریشن جمعیتلردہ ثروتک توزیعندہ فضلہ حصہ آلافلر اختصاص سزلق اختصاصی داخلندہ بویوکک و کوچوکک فرقنی یوق ایدن بر مساوات عالمندہ یاشادقلری کی عینی ثروتک استحصالنہ خدمت ایدنلردہ عینی سویہ فرق سزلغنہ محکوم بولونویورلر . دیمک کہ صنایعک

[۱۰] زیمہل، اجتماعیاتک اساسی مسئلہ لری عنوانی مذکور اثرندہ صفحہ ۵۷-۷۱

[۱۱] مذکور مقالہ دہ تونینس صفحہ ۲۴۶ الخ . .

اك يوكسك درجهسى صنعتك اك آلحق دركه سنه بزى ايصال ايتك تهلكه سنه معروض
براقیور . بورژوا صنفه یاقین و اورایه دخوله نامزد اولان سچمه عمله استئنا اولنورسه
کیری قالانك « نه ذکایه مالک ، نه ده کندی ایشلرینی کورمك ایچون اللرنده بولمان
واسطه لر اوزرینه دوشونمکه مقتدر اولمالری مطلوبدر [۱۲] .

خلاصه غرب جمعیتلرینك كرك يوكسك ، كرك آشاغی طبقه لرنده فردلرک سیوریله سنه ،
ویوکلکنی اظهار ایتمه سنه و بونی اظهار ایتدکن صوکره دیگرلری طرفدن تماماً طانماسنه
غیرمساعدا شرائطک موجود اولدیغی ادعا اولنه بیایر . عجبا وسطی صنفلرده ، كرك سیاست
و حقوق ، كرك صنایع ساحه سنده غرب جمعیتلرینك تمکنی و قوتلی استنادکاهی تشکیل
ایدن بورژوا عالمده وضعیتک بر عکس اولدیغی سویلنه بیایر می ؟ واقعا بوراده اختصاص
بوتون شدتیه حکمران . فقط یالکیز باشنه اختصاص و تخلفك نه بویوک آدم لرک بویوکلکنی
تأسیسه و نه ده اونك تقدیر اولونماسنی تأمینه کافی اولمادیغنی اولجه ایضاح ایتشدك [۱۳] .
شیمدی متقدم مطالعاتی تأییدایچون برایکی متفکری استشهاد ایتمکه اکتفا ایده جکیز .
بوخهر دییورکه : « هر یکی استحصال اصولی ، ته کنیک و عملک هر ترقیسی عمومی ایش
بولومنه تابع اولور و بوندن طولایی دوشونن و حس ایدن انسانلری اك کوچوک مسلکی
علاقه لرك دار چرچیوه سی ایچنده یاشامغه اجبار ایدر . دوشونمه نك بیله بر اختصاص
اولدیغی زمانه چوقدن ایریشدك [۱۴] . نیچه نك فریادی نه قدر صمیمیدر !
بوکونکی اختصاص انسانلری پارچه انسانلردر :

« انزوامدن کلوب ایلك دفعه اوله رق شو کوپری اوزرندن کچرکن کوزلریمه اینانامدم ،
بلا توقف باقدم وشویله سویله دم : « بوبر قولا قدر . برانسان قدر بویوک بر قولا قدر . دها یاقیندن
باقدم که حقیقه تده قولاغك آرق سنده آجینه جو درجه ده افاق ، بیچاره و درمانسز بر شی دها
قمیلدانبوردی . فی الواقع بومعظم قولاغك ایجه بر ساق اوزرنده ایدی ، بوساق ده بر انساندی !
حتی بر دوربینله باقیمنجه حسود بر جهره و ساقك اوجنده تیره ن شیشیریلش بر روحی تشخیص
ایتمك ممکن اولوبوردی . مع مافیه خاق بکا بویوک قولاغك ساده برانسان دکل ، بلکه بر بویوک
آدم ، داهی اولدیغنی سویله دی . فقط بن هیچ بر زمان ، بویوک آدم لردن بحث یله دیکی وقت خلقه
اینانامدم . وبونك هرشیدن پك آز و برشیدن لزومندن فضله نصیبی اولان بر بیچاره اولدیغنی حقیقه کی
فکریمی محافظه ایتدم

[۱۲] مهم اولان بو نقطه ده فضله اصرار ایله میه جکیز . بونك حقه ده و Standardisation ك

نتایجی ایچون Revue philosophique ك تموز ۱۹۲۰ تاریخی نسخه سنده آلبوا حسك مقاله سنه مراجعت .

[۱۳] برنجی مقاله مزه مراجعت صحیفه ۵۱۳-۵۱۴ .

[۱۴] بوخهر ، برنجی مقاله ده مذکور اثر ، صحیفه ۳۳۶-۳۳۷ .

• حققتده ، دوس-تلم ، صانکه انسان عضولری و پارچه لری آراسنده ایمش کی انسانلر آراسنده یوروپورم .

• انسانلری ، صانکه برمه کرده سرباشلر کی قیریلش و داغیلش ، پارچه لاش کورمک نظر می ندهیش ایدیور [۱۵]

اقتصادی حیات حقنده تدقیقلریله طائمش اولان زومبارت آلمانلری ، بوکون صنایعی اک ایلری کوتورمش اولان ملتنی پارچه انسانلر Teilmenschen تلقیب ایله مکده تردد ایتمه یور .

معاصر حیاتک اقتصادی استحصال فعالیتک نتیجه لری حقنده یورو تدیکمز بومطالعات مطلق بر بدینلکک محصولی دکلدر . اونلری قبول ایله مک ایچون شونی تسلیم ایتک کافیدر : معاصر مدنیت (ایسترسه کز حرث دیه لم) اشخاصدن زیاده اشیاده تجلی ایدیور ، پارچه انسانلرک معشری سعینک محصولی اولان بویوک آبدلری نه قدر قولایقله کوروپورسه ق بویوک آدملری ده بوکون او قدر کوجلکله سچیورز . زیممه لک مطالعاتی بوراده شایان قیددر : بوکونکی حرثی تقریباً بر عصر اولکی ایله مقایسه ایدنجه - بعض فردی استتالر محفوظ قالمق شرطیله - دینه بیلیر که حیاتمزی شیئی اولارق طولدوران و احاطه ایدن اشیاء آلات ، مناقله واسطه لری ، علم ، ته کنیک ، صنعت محصوللری تصویر می ممکن اولامیه جق درجه ده مدنیاشمش ، ایشله نمش ، اینجه لشمشدر ؛ فقط فردلرک حرثی ، هیچ اولمازسه یوکسک صنفلرده ، عینی نسبتده ایلروله مک شویله دورسون ، حتی کبری کیتمشدر ... کرک آلمانجه ده کرک فرانسه زجه ده لسانک افاده مرامه استعدادی فوق العاده آرتمش ونکته لرله زنکیله نمشدر ... مع مافیه فردک یازیسنی و قونوشماسنی نظر دقته آلیرسه اق صورت عمومیه ده اونک کیت کیده دهاقاعده یه مخالف ، قیمتسز وبایاغی اولدیغنی کوروورز . ما کنه لر ایشچیلردن ده اذکدرلر . بوکون ایشله تدکلری ما کنه لرده مندمج ذکایی آکلا یا جق قاج ایشچی واردر ؟ عسکری حرثده ده [۱۶] او یله : بر تک عسکرک ایفا ایله مسی لازم کلن خدمت درجه سی ، بوکونکی حرب اصولنه کوره ، تنزل ایتمشدر . بوکا مقابل ساده حرب لوازمی دکل ، بلکه هرشیدن زیاده فردلرک فوقنده کائن اولان اردو تشکیلاتی ده

[۱۵] Nietzsche - Ainsi Parlait Zarathoustra ، صحیفه ۱۹۸-۱۹۹

[۱۶] استطراداً سویلیه یم که زیممه لک عسکری حرث (Kultur) دن بحث ایتمه سی بزده حرثه ویریلک ایسته نیلن دار و عجیب معنائک آلمان منفکرلرنده موجود اولدیغنی ظن ایتک نه قدر یا کلش اولدیغنی کوسترر . اگر قوملر آراسنده مشترک اولان شیلر حرثه داخل اولماسه بدی عسکری حرثدن بحث ایتک ممکن اولورمیدی ؟

ایشیدیللمش بر درجده اینجه لشمش و آفاق حرنك (اشیا حرنك) حقیقی ظفرنی تشکیل
ایتمشدر [۱۷] . بو کون وجوده کتیریلن تشکیلاتك بویوکلکی بو کونکی انسانلرك
بویوکلکی تضمن ایتمز ، بالعکس !

اقتصادی حیاتك دیگر صفحه لرده بومطالعائی تأیید ایده جك ماهیتده در :
ایش بولومنك بر درجده دن اعتباراً ایلرله یه بیللمه سی آنجق پاره سایه سنده ممکن . ارسطو
چوقدن بونی تقدیر ایلشدی (۱۸) . فقط پاره نك بو کونکی اهمیت ، حسلریمز و تلقیلریمز اوزرینه
تأثیری ارسطونك تقدیر و تخمینك قات قات فوقه چیقمشدر . یونانی فیلسوفه تبعاً دینار
میزاننك اهمیتنی تقدیر ایتمکله برابر « حاکم سلطانی و ناموس ربانی » نك بشری قیمتلی
اولچمك و بشری بویوکلکلری تعیین ایتمك صلاحیتده اصرار ایدن قینه لی زاده [۱۹]
بو کونکی حیاتی کورسه ایدی آرتق هر شیک پاره اولچوسنه تابع اولدیغنی تسلیمده تردد
ایتمزدی . بو کون پاره ، عمومی بر مبادله واسطه سی اولمقدن چوق فضله بر شیدر :
اوکیتم کیده بشری قیمتلك نهائی اولچوسنی تشکیل ایدیور و معاصر حیاتك اک مهم
عامللرندن بری اولویور . پاره سایه سنده هر شیئه مالک اولمق ممکن اولدیغنی قناعتی کیت
کیده قوت کسب ایدیور . حتی محررك و صنعتکارك و عالمك صرف روحی قیمتلر ساحه سنده
اولان سینه بیك اقتصادی قیمت دوشنجه سی نفوذ و موقع قازانیور . هر شیئك پاره
سایه سنده مبادله اولنه بیللمه سی ، پاره نك کی قیمتیه اولچوله بیللمه سی یوزندن بوتون بشری
فعالیت ثمره لر پاره نك بایاغیلغنه ، تعمیمنه آزچوق اشتراك ایلویور . واقعا مبادله اولنان
مالک بر طرفدن فیثاتی « کی قیمتی » نظر دفته آلدیغنی کی دیگر جهتدن خاص ،
کیفی قیمتی ده کوز اوکنده بولندیریلیر . ونظری اولارق دینه بیلیرکه آنجق ایکسی
آراسنده بر مقایسه دن صوکره کیفی قیمتك یو کسکلکی کی قیمتك اهوئلکمه کوره شایان آرزو
اولورسه مالی تمکله رغبت ایدور . فقط نظری اولارق دوغرو کوزوکن واقعه تحق ایتمه یور :
بو کون کی قیمتله ، پاره یه علاقه مز او قدر آرتمشدر که کیفی اوصاف نظر مندره اهمیتلر قالیور .
بو کونکی پاره اقتصاد سیسته منک روحی ، زیممه لك ده سویله دیکی کی « هر نه آلیر سهك بش غروشه »

(۱۷) زیممه ل ، فلسفه نقد ، صحیفه ۵۰۵ ، ۱۲ - ۵۱۴ (اوچنچی طبع)

(۱۸) ارسطو ، نیهوماکه اخلاق ، بشنچی کتاب ۱۱۳۳ آ ۱۸ الخ و سیاست ،

برنجی کتاب ۱۲۵۷ آ ۳۲ الخ ...

(۱۹) اخلاق علائی برنجی قسم صحیفه ۷۶ (۱۲۴۸ بولاق طبعی)

سر کیلرنده در . بوراده بشری علاقه مالک ماهیتده دکل فیئاتنده تمرکز ایدیور .
 فیئاتلرده مساویلك اك متنوع اشیائی و قیمتلری مساوی عد ایتدیرمکه ، بویوك غایه لرله
 کوچوك احتیاجلر آراسنده فرق کورمه مکه سوق ایدیور . ینه زیممه لك اشارت ایله دیکی
 وجهله صنایعك ایلرله مسی ده بزی بو یولده ایستر ایسته مز یورو مکه مجبور ایدر : مطبعه
 ایجاد اولوتجه اك کوتو اثرله اك علوی شعر ایچون عینی اجرت تسویه اولونور ، فطوغراف
 میدانه چیقار چیقماز تیچیانونك برقادین قابلو سنك فوطوغرافیسى برقافه شانتان مغنیه سنك
 و-مندن دها بهالی دکلدر ؛ ما کنه سایه سنده موبیله اعمالنه باشلاتجه اك کبار و اصل
 بر اسلوبده اولان دوشه مهنك فیئاتی ذوقسزجه یاپیلمش دیکر دوشه مه لره مساویدر .
 بونلردن بریسنی ابداع ایدهنك دیکرینی اورتیه قویاندن فضله پاره قازانماسی آنجق بو محصولی
 آنلرك عمره نك آرتما سندن ایلری کلیر . یوقسه مشتریلردن هر بری بو معمولات
 ایچون عینی مساری فیئاتی تأدییه ایدرلر . پاره نك ده موقراتیک وصفی ده بو نقطه ده در . [۲۰]
 واقعا ده موقراسی فرد بشره بی مثال بر پایه و حیثیت طانیق ادعا سنده در ، اسارته
 دوشماندر ، انسان صاتیلماسنه دوشماندر ، انسانلغك بی مثال بویوكلكنی اساسلی مبدأ
 اولارق وضع ایدر . بو نقطه لری انکار ایتمه مکه برابر شونی ده خاطر لاق لازمدر که انسانلرك
 بوتون اولمادقلری ، یاخود بوتون اولارق علاقه بی تولید ایله مدکلری ، آنجق براختصاص
 آلتی اولارق طانندقلری یرلرده بوتون اولارق انسان صاتیشندن بحث ایتك معناسزدر .
 مادام که بویوكونکی انسانلر پارچه انسانلردر ، اونلرك صاتیشی ده آنجق پارچه خدمتیر
 طرزنده اولابیلیر . بو اعتبارله صاتیلمامش انسان یوقدر ، چونکه صاتیلمایان خدمتی ایفا
 ایتك امکانی یوقدر . معاصر حیاتده هر بویوك خدمت پاره ایله ، کوچوك خدمتلك افاده
 ایدلایکی کمی لسانك عینیه افاده و تقدیر اولونویور . بناء علیه كرك اك خارق العاده ، اك
 مستثنا بشری اختصاصلرك ، مزیتلك میدانه کلمه سی ، كرك دیکرلرینك آندن استفاده
 ایده بیلمسی ایچون پاره نك نوسطه احتیاج اولدجه کیفی قیمتلری کمی مقدارلرله اراثة ایله مکه ،
 متنوع ساحه لرده میدانه کلن اثرلرده کی بویوكلكر ، کوچوكلكر آراسنده آنجق درجه
 فرقلری موجود فرض ایتك تمایل ایده جکمز بدیهیدر . حتی دینه بیلیر که ده موقراسی
 دستورلرینه کوره هر درلو مقایسه نك و رقم افاده سنك فوقنده اولماسی لازم کلن فردك
 صمیمی وارلغك و بویوكا قارشى اولان وظیفه لرك ، بویوكا تعلق ایدن حقلك بیله بویوكون

پاره ایله افاده ایدیله سینه دوغرو بر جریان واردر: مثلاً انکایزاده زوجہ سی اغفال ایدیلش قوجہ یہ نقدی بر تضمینات ویردیریلیر . ناصل اولویورده بو وبوکا مماثل احوالده فردی شرف و حیثیتک اخلاصه قارشى پاره نك کافی بر تعویض اولدیغنه حکم اولونویور ؟ بوکا ویریله بیله جک جواب شودر : پاره ، کیفیتى کمیتدن عبارت اولان یکانه بشرى قیمتدر . معنوی ضرر و زیان قارشیلغی محکمہ نك ویردیردیکی پاره نك یوکسک بر مقدارده اولماسی هر درلو مقایسه و اولچو فوقنده اولماسی لازم کلن بشرى حیثیته معادل عد ایدیله سنی انتاج ایدیور (۲۱) . ایشته بر مثال که بوکونکی روحمک مظلوم طرفلرینی تنویر ایدر . پاره چوقلغی ایله انسان شرفی نه درجه یه قدر قاریشدیردیغمزی کوستر !

*
**

بو ملاحظه لر بزه کوستریور که بویوک آدمیر حقنده بوکون اجتماعیات علماسنک ایلری به سوردکلری فکرلر آفاقی دکل بلکه بوکونکی حیاتده مشاهده اولنان ، علمده صنایعده ، سیاستده ، اقتصادده قابل ارأه اولان عمومی تمایللرک محصولدر . اجتماعیاتله مشغول متفکرلرک بویوک آدمی کیزلیدن ویا آچیقندن انکار ایله مه لری ، اونده آنجق ضروری و ریاضی نسبتلر ، کمی وصفلر کورمه لری علمی بر ضرورتدن دکلدر ؛ چونکه علم بویوک آدمک بویوکلکیله دکل آدملیله مشغول اولابیلیلیر . بلکه بوکونکی اجتماعی جریانلردر که عملی کیدیشلردر که بو نظری باقیشله اکتفایه سوق ایدر . بوکونکی حیاتده بویوک آدمی کورمه یورز ؛ علم قادروسی آشان فلسفی اجتماعیاتده بو واقعیه معکس اولویور .

فقط فلسفه ساده ایچنده دوغدیغی محیطک واقعاتی ویا مبدعی اولان فردک سجیه سنی تثبیت و اونلری مجرد بر لسانه ترجمه ایله مکله اکتفایه مجبور دکلدر . اکیسکلریمزی کورن وکوسترن فلسفه لرده واردر : شوپنهاورده کی زهد تلقیسی فیلسوفک عملی حیاتنده کی درین اوچوروملرک اوررینه قورولمشدر . یونانی ارسطوده حد اوسط دوشونجه سی ، یونانیلاشمش رواقیده آپاتی یا مفکوره سی جنوب خلقنک احتراصلی مزاجندن متولد تهلکه لرک علاجی اولمق ایستر .

بناء علیه اجتماعیات بایراغی اطرافده طویلانانلرک یاپدیغی کبی ساده بوکونکی حیاتک (۲۱) زیمهل ، مذکور اثر ، صیفه ۴۲۳ .

استقامتی مجرد دستور لر حالده قید ایتمله اکتفا ایتمین بر فلسفه، انسانلغه بویوکلک
 حریتی طانیان بردوشونجه، بعضیلری طرفدن آلداتیجی بر سراب عد اولونسه بیله،
 ینه مشروعدر، هر حالده بو کون احتیاجلریمزدن بریدر. باخصوص که حریت نه معنا
 ویررسهک ویرهلم، حریتی حس و اوکا ایمان ایدن کیسه نك آز چوق اوکا صاحب
 اولدینی محققدر.

محمد عزت

